

Jaar van de Klauwieren 2012

Al een flink aantal jaren staat een soort een jaar lang extra in de spotlights. Dit jaar zijn het zelfs twee soorten. 2012 is door Vogelbescherming Nederland en SOVON uitgeroepen tot het Jaar van de Klauwieren.

Een jaar lang staan zowel de Klapekster (wintergast en voormalige broedvogel) als de Grauwe Klauwier (broedvogel) centraal. Voor de Grauwe Klauwier is Stichting Bargerveen betrokken als partner, bij de Klapekster wordt samengewerkt met Waarneming.nl.

Waarom een Jaar van de Klauwieren?

Is het Jaar van de Klauwieren nodig, die soorten worden toch al goed gevolgd? Klopt, maar met wat extra inspanning valt nog veel informatie te verzamelen. Zo is de Grauwe Klauwier bezig met een herovering van Nederland (geschat aantal van 340-450 broedparen in 2010). Iets wat deels ongemerkt gaat, want de soort is lastig te inventariseren. Bovendien zitten er raadselachtige aspecten aan de uitbreiding: waarom op de ene plek wel, en op de andere (ogenschijnlijk even geschikte) locatie niet? Door op meer plekken gericht te kijken naar Grauwe Klauwieren én hun leefomgeving, kan de uitbreiding beter worden vastgelegd en verklaard. Bovendien kunnen terreinbeheerders dan adviezen op maat krijgen om een verder herstel van de Nederlandse populatie mogelijk te maken.

De Klapekster is bij ons verdwenen als broedvogel (laatste zekere broedgeval in 1999 op het Hulshorsterzand op de Veluwe) maar vermoedelijk licht toenemend als overwinteraar. Heeft dat van doen met bijvoorbeeld terreinbeheer (begrazing) of niet? Hoeveel Klapeksters er in Nederland overwinteren is redelijk bekend, met name dankzij Waarneming.nl, maar hun voorkomen kan nog meer in detail worden gekoppeld aan de habitatvoorkeur, met name in relatie tot terreinbeheer.

Waarom kunt u meedoen in 2012?

- Gerichte inventarisaties van (nieuwe) broedlocaties van de Grauwe Klauwier in potentieel geschikte gebieden, met extra aandacht voor het aflezen van kleureringen.
- Twee landelijke simultaanstellingen voor Klapeksters in de winter van 2012/13.

Toch meer Kwartelkoningen dan verwacht in 2011

De laatste zomers kenmerkten zich door kleine aantallen Kwartelkoningen. Ook het seizoen 2011 begon aarzelend maar in de loop van juni werden er vooral in Groningen, Friesland en Drenthe nieuwe vogels gehoord. Het Oldambt (33), Polder Oude Riet (10), Lauwersmeer (6) en de Drentsche Aa (6) waren uiteindelijk de gebieden met opvallende aantallen. Het voorlopige aantal (definitieve uitwerking binnenkort) komt uit op zo'n 110 roepende mannetjes en dat is bijna tweemaal zoveel als in 2010 toen er 58 (laagste aantal sinds 1996) werden vastgesteld. In 2011 bleef het rivierengebied achter met voor IJssel, Rijn en Waal samen slechts 9 territoria. Bizar was de vondst door Joost Nijkamp van resten van een vers dode Kwartelkoning als prooi van de Slechtvalk onder de Erasmustoren op de Landelijke Dag op 26 november (foto op pag. 3). Een kort verslag van het afgelopen jaar wordt binnenkort aan alle deelnemers van de kwartelkoningtelling gestuurd.

In het komende seizoen zullen er ook weer 2 simultane tellingen worden gedaan van de Kwartelkoning. Het doen van zo'n nachtelijke telling is altijd weer spannend. Laten de mannetjes hun karakteristiek crex-crex-roep weer horen op dezelfde plekken als vorig jaar? Zo'n nachtelijke telling heeft een aparte sfeer met ook vaak de kans om andere nachtbrakers te horen zoals Porseleinhoen, Waterral, Kwartel, Nachtegaal, uilen, rietzangers en Rugstreeppad. Ook een ontmoeting met een Das of Vos behoort dan tot de mogelijkheden. De beide simultaanstellingen in komend voorjaar zijn gepland in de weekenden van 1-2 & 22-23 juni. Zoveel mogelijk aanvullende waarnemingen doorgeven is ook heel gewenst.

Zie voor informatie en doorgeven van waarnemingen www.kwartelkoning.nl en <http://www.sovon.nl/default.asp?id=301>

Jan Schoppers & Kees Koffijberg
kwartelkoning@sovon.nl

Overwinterende Klapekster in natuurontwikkelingssterrein in Ooijpolder, profiterend van de goede muizenstand aldaar.

Foto: Peter Eekelder

- Voor zowel Grauwe Klauwier als Klapekster zullen we de tellers aanvullende vragen stellen over habitat en terreinbeheer op locaties met broed- resp. winterterritoria.
- Ook zullen er speciale klauwierenexcursies en -lezingen georganiseerd worden om zo veel mogelijk mensen kennis te laten maken met deze schitterende vogelsoorten.

Weer een boeiend Jaar van... dus!

Meer weten? Op www.jaarvandeklauwieren.nl is steeds de actuele informatie over het Jaar van de Klauwieren te vinden en wordt vermeld aan welke activiteiten u mee kunt doen; hier zijn tevens T-shirts te bestellen. Ook kunt u zich via deze site aanmelden voor de digitale nieuwsbrief. De komende weken volgen nadere instructies voor deelname aan de verschillende (tel)onderdelen.

Voor allerhande vragen, suggesties of het bestellen van flyers en stickers (beperkte voorraden) kunt u mailen met klauwier@sovon.nl.

Team Klauwierenjaar,
Harvey van Diek

De meeste Kwartelkoningen werden in 2011 gevonden in de schier eindeloze akkers van het Oldambt in Groningen.

Foto: Kees Koffijberg